

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Історичний факультет
кафедра політології та соціології

Дипломна робота
магістра

з теми: «ГЛОБАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЙНІ МЕРЕЖІ ЯК ДЖЕРЕЛО
СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН»

Виконав:
студент II курсу
спеціальності 052 Політологія
заочної форми навчання
Білецький Владислав Олегович

Керівник:
Вонсович С. Г., доктор політичних наук,
доцент кафедри політології та соціології

Рецензент:
Дубінський В. А., кандидат історичних
наук, доцент кафедри всесвітньої історії

Кам'янець-Подільський – 2018 року

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ I: Теоретико-методологічні засади дослідження інформаційного суспільства.....	7
1.1. Витоки та передумови виникнення теорії інформаційного соціуму.....	7
1.2. Культурно-історичні аспекти становлення глобальних інформаційних мереж.....	30
Розділ II: Глобалізація інформаційних мереж: причини і соціальні наслідки.....	41
2.1. Роль глобальних інформаційних мереж у проектуванні соціальної дійсності кінця XX - початку XXI ст.....	41
2.2. Принципи функціонування системи глобальних інформаційних мереж.....	50
Розділ III: Соціальні проблеми та наслідки реалізації інноваційного потенціалу глобальних інформаційних мереж.....	64
3.1. Вплив глобальних інформаційних мереж на формування нового світового порядку	64
3.2. Глобальна інформаційна мережа: суперечності, потенціал, перспективи.....	71
Висновки.....	82
Список використаних джерел і літератури	86

ВСТУП

Актуальність дослідження: Людство на протязі всього часу накопичувало знання у вигляді інформаційних ресурсів. Постійне удосконалення продуктивних сил і виробничих відносин в індустріальному суспільстві визначило різко зростаючу потребу в отриманні різноманітної інформації. Світові інформаційні ресурси, обсяг та поширення яких збільшилося в декілька разів, детермінувало необхідність різкого розвитку інформаційних технологій та їх автоматизації. У результаті, суспільство, у якому більшість працівників займається виробництвом, збереженням, переробкою і реалізацією інформації, отримало назву інформаційного. Інформаційна індустріалізація випередила по числу зайнятих працівників, попиту і пропозиції, обміну інформаційними продуктами і інформаційними послугами, промислову індустріалізацію. Наступила епоха «інформаційної революції», чи «інформаційного вибуху».

Сучасні інформаційні технології дозволили прискорити процеси розвитку і формування нових інформаційних ресурсів і створили базу для інтенсивного росту інформації. Сьогодні кількість інформаційних ресурсів щороку подвоюється. Темпи їх росту перевершили темпи зростання інформаційних потреб людини, які обмежені і наближаються до своєї межі. Людство зіткнулося з новою проблемою – засвоєння ним лавино зростаючих ресурсів. Що це, початок епохи інформаційного насичення, чи епохи інформаційної кризи?

Водночас, широке використання понять «мережа», «глобальна економіка», «віртуальна реальність», «цифрова нерівність», «інформаційне суспільство» та інших призвели до того, що в суспільній свідомості сформувався ілюзорний образ нової форми соціальної дійсності.

Сьогодні ми фіксуємо впровадження в усі соціальні взаємини інформаційно-комунікаційних технологій, що надає сучасному суспільству ознак гіперсоціальності (М. Кастельс), а джерелом і ключовим аспектом оновлення його соціальної структури стають глобальні інформаційні мережі.

Це надає їм особливого соціокультурного статусу, адже вперше в історії цивілізації спосіб продукування, метод поширення, накопичення та оперування інформацією сконцентрувався в одній мережевій площині.

Ставши глобальними, інформаційні мережі не лише спровокували у соціальному просторі інноваційно-технологічний вибух, а й замкнули на собі значну частину його економічного, політичного, духовного, загалом соціокультурного потенціалу. Саме тому, зміни, спровоковані появою та поширенням глобальних інформаційних мереж, збільшенням можливостей їх впливу на суспільство загалом і систему соціальної взаємодії зокрема, потребують ґрунтовного вивчення та аналізу.

Метою магістерського дослідження є осмислення функціонування глобальних інформаційних мереж, визначення механізмів і перспектив інтеграції інформаційних мережових технологій кінця ХХ – початку ХХІ ст. у соціальний простір інформаційного суспільства.

Для досягнення мети поставлено такі **завдання**:

- осмислити теоретико-методологічні засади дослідження інформаційного суспільства;
- виявити культурно-історичні аспекти становлення глобальних інформаційних мереж;
- зафіксувати роль інформаційних мереж у формуванні соціальних змін кінця ХХ – поч. ХХІ ст.;
- простежити принципи функціонування системи глобальних інформаційних мереж;
- зафіксувати вплив соціокультурного потенціалу глобальних інформаційних мереж на формування нового світового порядку;
- виявити суперечності, потенціал та перспективи глобальних інформаційних мереж у майбутньому.

Об'єктом дослідження виступає суспільство як система глобальних соціальних мереж, а **предметом** – становлення, розвиток та розширення

потенціалу глобальних інформаційних мереж як джерела сучасних соціальних змін.

Методи дослідження: реалізація поставленої мети й вирішення відповідних завдань здійснювалися шляхом комплексного застосування загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема:

- структурно-функціонального аналізу – з метою дослідження інформаційних мереж як складової соціального простору інформаційного суспільства;
- історичного – на основі якого, виявлені культурно-історичні витоки соціокультурного потенціалу інформаційних мереж;
- загальнонаукові методи аналізу, порівняння, узагальнення, синтезу, класифікації дозволили здійснити комплексне дослідження змісту поняття глобальних інформаційних мереж у сучасних соціально-політичних концепціях;
- узагальнення – для формулювання висновків на основі опрацьованих джерел та матеріалів за підсумками проведеного дослідження.

Зазначені методи і підходи забезпечили всебічність і комплексність вивчення проблеми, обраної для магістерського дослідження.

Елементи наукової новизни: у роботі було здійснено комплексне дослідження становлення та розвитку глобальних інформаційних мереж в к. ХХ – поч. ХХІ ст., їх вплив та соціальні наслідки. Осмислено суперечності, потенціал і перспективи становлення глобальних інформаційних мереж у різних сферах суспільства, їх вплив на формування нового світового порядку загалом та систему соціальної комунікації зокрема.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання для подальшого вивчення процесів розвитку інформаційного суспільства та глобальних інформаційних мереж як джерела сучасних

соціальних змін, а також при підготовці навчально-методичних програм, статей, посібників, навчально-методичної літератури з політології, теорії соціальних комунікацій.

Апробація результатів дослідження: окремі аспекти дослідження були презентовані у науковій статті, яку підготовлено та подано до друку до збірника студентських наукових праць «Політія» КПНУ імені Івана Огієнка.

Структура магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, основної частини (трьох розділів), висновків, списку використаних джерел та літератури і відповідає поставленій меті та основним завданням дослідження. Обсяг роботи становить 95 сторінок, з них – 85 основного тексту, список використаних джерел та літератури нараховує 104 найменування.

ВИСНОВКИ

На початку XXI ст. формується нова модель реалізації інформаційних взаємодій, основу якої складає система глобалізованих інформаційних мереж. Це в свою чергу спровокувало появу ряду теорій інформаційного суспільства. Їх представники намагалися осмислити соціальні зміни та інформаційно-технологічні інновації.

На рубежі XX-XXI ст. першочерговим завданням стало створення глобального інформаційного простору, який вбере в себе сформовані в ході історичного розвитку соціальні мережі та розширить їх за рахунок нового віртуального виміру. Інші шляхи суспільного розвитку, за словами Дж. Мартіна, приречені на невдачу [7], оскільки відмова чи навіть сповільнення технологій матиме непрогнозовані соціальні наслідки.

Технології мають розвиватися відповідно до людської природи та мати за мету оздоровлення й оновлення суспільства, а також розвиток людського потенціалу. В останні роки, у зв'язку з поширенням віртуальних соціальних мереж (Facebook, ВКонтакте тощо), системи оповіщення Twitter, менеджерів інтерактивного спілкування (ICQ, Skype, Viber та інші), стає все більш очевидним, що інформаційні мережі надають соціальному життю нової форми, а соціальному часу і соціальному простору – нових характеристик.

Активна стадія процесів комп'ютеризації та інформатизації розпочалася у 80-90-ті роки XX ст. Цьому передували епохальне відкриття транзистора, впровадження інноваційних технологій у процес накопичення, переробки і поширення даних, а також програмування комунікативних систем, основна функція яких полягала в трансляції інформації мережевим способом. Прогрес технологій рухався у бік збільшенні потужності апаратних і обчислювальних систем та їхніх можливостей. Це дозволило реалізувати низку науково-дослідницьких, освітніх, культурно-просвітницьких і предметно-побутових проектів, які кардинально змінили поле соціальної реальності в кінці XX – на поч. XXI ст.

Сьогодні інформаційна діяльність відіграє роль базового компонента у процесі трансформації соціальної реальності. Протягом останнього десятиліття дедалі ширший розвиток отримують глобальні обчислювальні й інформаційні мережі – унікальний симбіоз комп'ютерів і комунікацій. Відбувається активне приєднання всіх країн до всесвітніх мережних структур. Світовою системою комп'ютерних комунікацій щодня користуються більш як 30 млн. людей. Зростає потреба в засобах структурування, накопичення, збереження, пошуку і передачі інформації. Задоволенню цих потреб служать інформаційні мережі та їхні ресурси. Спільне використання ресурсів мереж (бібліотек програм, баз даних, обчислювальних потужностей) забезпечується технологічним комплексом і засобами доступу.

Глобальні мережі (WideArea Network, WAN) – це телекомунікаційні структури, що об'єднують локальні комп'ютерні мережі, які мають загальний протокол зв'язку, методи підключення і протоколи обміну даними. Кожна з глобальних мереж (INTERNET, BITNET, DECNET і ін.) організовувалася для певних цілей, а надалі розширювалася завдяки підключенню локальних мереж, що використовують її послуги і ресурси.

Найбільшою глобальною інформаційною мережею є Internet, яка об'єднує кілька мільйонів людей із більш ніж 100 країн світу за допомогою сучасних і зручних засобів зв'язку. Своє існування Internet розпочала з 1969 року. Будова мережі розроблена на основі концепції взаємопоєднуваності або міжмережевого поєднання різнорідних мереж, побудованих на базі різних фізичних систем зв'язку і комунікаційних технологій. Внаслідок чого глобальні інформаційні мережі в XXI ст. набувають статусу динамічного соціального ресурсу, а Інтернет зі смітника, як його нерідко називають перетворюється на один із інструментів глобальної інформаційної взаємодії.

Глобальні мережі, які орієнтовані на створення віртуальних інформаційних платформ здатні, на нашу думку, усунути феномени «цифрової нерівності» та «інформаційного бар'єру». Цифрова революція в

мікроелектроніці, інформаційних технологіях і комп'ютерній сфері встановила швидкісні зв'язки по всьому світові, які у поєднанні з телевізійними, кабельними, супутниковими засобами комунікацій та сполученням, реактивними літаками, радикально змінили природу соціальної, в тому числі і політичної взаємодії. В умовах світових комунікативних змін усе більша кількість учасників системи міжнародних відносин використовують нові, ефективніші шляхи, що дозволяють організовуватися незважаючи на національні кордони і брати участь в управлінні глобальними подіями.

Багато вчених вбачають у цьому глобальну революцію зв'язку, де громадянські, локальні та приватні інтереси об'єднуються для впливу на процеси світового управління. Транснаціоналізація системи міжнародних відносин, що виявляється у стрімкому збільшенні транскордонного товарообміну, міжнародних послуг, переміщенні людей, інформації, фінансів, енергоносіїв, забруднюючих матеріалів тощо змінюють функції державних кордонів.

Характерна риса сучасного світового розвитку полягає в переході від управління в інтересах держав-націй до управління в інтересах глобальних мережевих структур. Звідси розвиток принципово нових форм таємної зовнішньої політики, що істотно відрізняється від таємної політики минулого. Суб'єктами у даному випадку виступають інтегровані кластери ТНК, спецслужб, фінансових, релігійних, інформаційних та академічних структур різних країн. глобальна світова система характеризується стрімкими змінами у політичній, економічній, соціальній, культурній сферах, що актуалізує переосмислення форм і механізмів ефективного політичного управління її учасниками та їх консолідовану відповідальність за сталий розвиток людства.

Зростання кількості учасників світової системи, криза неоліберальної моделі глобалізації та капіталістичної світ-економіки, завершення періоду лідерства США, тощо, є одними з ознак формування нового світового

порядку. Наявність глобальних проблем вимагає консолідації світопорядку задля їх спільного вирішення.

Неготовність соціальних суб'єктів до відповідального використання інноваційно-комунікаційних технологій є однією з причин, які ускладнюють реалізацію соціокультурного потенціалу глобальних інформаційних мереж. Поверховість на рівні суспільної психології уявлень про способи узгодження індивідуальних вчинків, соціальних дій і цивілізаційних наслідків закладають основи суспільних вибухів, революцій та конфліктів. Засобом їхнього подолання й подальшого уникнення є формування глобальної свідомості як соціокультурної практики мережевого соціуму. Метою останньої є консолідація суспільства в усіх напрямках реалізації його соціального й інноваційного потенціалів. При цьому, роль стабілізуючого чинника соціальної системи, пронизаної глобальними інформаційними мережами, відіграють ціннісні установки учасників соціальної взаємодії.

Пронизані глобальними інформаційними мережами соціальні структури на рубежі ХХ-ХХІ ст. втрачають домінуючу роль у вираженні суспільних інтересів, наслідком чого є процеси соціального відчуження. Послаблення останнього можливе за умов: забезпечення інформаційної цілісності та рівноваги у суспільстві; подолання цифрової нерівності; впровадження механізмів забезпечення соціальної відповідальності та довіри.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Кодекс цивільного захисту України № 5403-VI від 02.10.2012, із змінами, внесеними 11.02.2015р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>

2. Конституція України, затверджена Законом України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р., із змінами, внесеними 25.01.2012 р. – [Електронний ресурс]. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту» № 11 від 09.01.2014 р. – Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF>

4. Абдеев А. В. Философия информационной цивилизации [Электронный ресурс] / А. В. Абдеев // ВЛАДОС. – 1994. – Режим доступа: http://society.polbu.ru/abdeev_informphilo/ch20_ii.html

5. Абдуллаев И. З. Информационное общество и глобализация: критика неолиберальной концепции [Электронный ресурс] / И. З. Абдуллаев // Режим доступа: <http://www.ict.uz/upload/iblock/96a/96a693b5698e5e2072a635b8b54f01cc.pdf>

6. Абрарова З.Ф. Глобализация социальных и культурных процессов в современном мире / З. Ф. Абрарова // Материалы IV Всероссийского социологического конгресса, 23-25 октября 2012 года: сборник науч. статей. – М.: ИС РАН.; АН РБ; ИССПИ, 2012. – 1 CD ROM.

7. Алексеева И.Ю. Возникновение идеологии информационного общества [Электронный ресурс]: Распределенная конференция «Технологии информационного общества 98 – Россия». – 1998. – Режим доступа: <http://www.iis.ru/events/19981130/alexeeva.ru.html>
8. Алиева Н. З. Становление информационного общества и философия образования [Электронный ресурс] / Н. З. Алиева, Е. Б. Ивушкина, О. И. Лантратов // Академия Естествознания. – 2008. – Режим доступа: <http://www.rae.ru/monographs/23>.
9. Антонов М. Ф. От лжекапитализма к тоталитаризму! Мир в XXI веке и судьбы России [Электронный ресурс] / М. Ф. Антонов // Альта-Принт. – 2008. – Режим доступа: <http://m-antonov.chat.ru/fromto/part07.htm>
10. Батаева К. Соціальна феноменологія кіберкомунікації / К. Батаева // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2011. – №1. – С. 52-65.
11. Батов В.И. Виртуальная коммуникация как феномен культуры / В. И. Батов, В. В. Муромцев, А. В. Муромцева // Философские науки. – 2008. – № 7. – С. 98-107.
12. Бауман З. Текущая современность/ Зигмунт Бауман [Пер. с англ., под ред. Ю. В. Асочакова]. – Питер: Спб, 2008. – 240 с.
13. Білан Н. І. Інтернет і глобалізація: соціокультурні аспекти / Н. І. Білан // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. праць. – Вип. 93. – Ч. І. – К.: ІМВ. – С. 76-81.
14. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Белл Д. [пер. с англ.]. – М.:Academia, 2004. – 788 с.

15. Бланки Ж. История политической экономии в Европе с древнейшего до настоящего времени. Т.2: От XVIII до первой трети XX века / Ж.А. Бланки. – М.: Книжный дом «Либроком», 2012. – 432 с.

16. Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляція / Жан Бодрійяр [Пер. з фр. В. Ховхун]. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 230 с.

17. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні / Н. Б. Болотіна. – Київ: «Знання», 2005. – 381 с.

18. Бондаренко С. В. Інформаційна стратифікація в інформаційному суспільстві / Сергій Васильович Бондаренко // Інформаційне суспільство. – 2000. – №6. – С. 33-39.

19. Бурдьє П. Социальное пространство: поля и практики / П. Бурдьє. – СПб.: Алетейя; М.: Институт экспериментальной социологии, 2005. – 576 с.

20. Валлерстайн И. Мир-системный анализ [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.nsu.ru/filf/rpha/papers/geoecon/waller.htm#topic1>.

21. Веблен Т. Теория праздного класса / Т. Веблен [Пер. с англ., под ред. В.Мотылева]. – М.: Прогресс, 1984. – 368 с.

22. Гавра Д.П. Основы теории коммуникации: Учебное пособие / Д. П. Гавра. – СПб.: Питер, 2011. – 285 с.

23. Гэлбрейт Д. Новое индустриальное общество. Избранное / Джон Кеннет Гэлбрейт. – М.: Эксмо, 2008. – 1200 с.

24. Горська К. Медіаконтент: трансформації на перехресті аналогової та цифрової культур / К. Горська: монографія. – К.: Інтерсервіс, 2016. – 380 с.

25. Грызунова Е. А. Глобальные кризисные тенденции современности [Электронный ресурс] / Е. А. Грызунова // Материалы IV Всероссийского 188 социологического конгресса, 23-25 октября 2012 года: сборник науч. статей. – М.: ИС РАН.; АН РБ; ИССПИ, 2012.

26. Девтеров І. В. Соціалізація людини у кіберпросторі: моногр./ І. В. Девтеров. – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – 360 с.

27. Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання у новому тисячолітті»: ООН; Декларація від 12.12.2003 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – 2003. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995c57>

28. Денисенко Т. Становлення та розвиток системи соціального захисту населення в Україні / Т. Денисенко // Збірник наукових праць: Ефективність державного управління. – 2012. – №33. – С. 96-103.

29. Джинчарадзе Н. Інформаційна культура / Н. Джинчарадзе. – К.: Укр. пропілеї, 1996. – 148 с.

30. Дятлов С. А. Принципи інформаційного суспільства / С. А. Дятлов. // Інформаційне суспільство. – 2000. – №2. – С. 77-85.

31. Еріксен Т. Г. Тиранія моменту: швидкий і повільний час в інформаційну добу / Т. Г. Еріксен. – Львів: Кальварія, 2004. – 196 с.

32. Журба М. А. Сучасна культура та процеси віртуалізації суспільства / М. А. Журба // Гілея: науковий вісник. – 2013. – № 73. – С. 243-246.

33. Запесоцкий Ю. А. Современное медиапространство как фактор культурной аномии / Ю. А. Запесоцкий //

Общественные науки и современность. – 2013. – № 2. – С. 162-168.

34. Золяк В. Роль комунікаційних традицій в сучасних масовокомунікаційних процесах / В. Золяк // Діалог. Медіа студії: Збірник наукових праць / Одеський національний університет імені І. Мечникова, 2007. – С. 114-126.

35. Иванов Д. В. Виртуализация общества [Электронный ресурс] / Дмитрий Владиславович Иванов // Петербургское востоковедение. – 2000. – Режим доступа: <http://www.lib.ru/POLITOLOG/ivanovdv.txtwith-big-pictures.ht>

36. Индикаторы информационного общества: 2013. Статистический сборник – М.: Национальный исследовательский университет «Высшая школа экономики», 2013. – 328 с.

37. Иноземцев В. Л. Наука, личность и общество в постиндустриальной действительности [Электронный ресурс] / Владислав Леонидович Иноземцев // Российский химический журнал. – 1999. – Режим доступа: <http://vivovoco.astronet.ru/VV/PAPERS/ECCE/ETHICS/INOZEM.NTM#2>.

38. . Иноземцев В. Л. Перспективы постиндустриальной теории в меняющемся мире / Владислав Леонидович Иноземцев // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Владислав Леонидович Иноземцев. – М.: Academia, 1999. – С. 3-64.

39. Иноземцев В. Л. Постиндустриальный мир Д.Белла / Владислав Леонидович Иноземцев // Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Владислав Леонидович Иноземцев. – М.: Academia, 2004. – (2). – С. 18-35.

40. Информационная эпоха: вызовы человеку / под ред. И. Ю. Алексеевой, А. Ю. Сидорова. – М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2010. – 335 с.

41. Кан Г. Грядущий подъем: экономический, политический, социальный / Г. Кан // Новая технократическая волна на Западе / [под ред. П.С. Гуревич]. – М.: Союз, 1986. – С. 169-170.

42. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество, культура [Электронный ресурс] / Мануель Кастельс // ГУ ВШЭ. – 2000. – Режим доступа: <http://sbiblio.com/biblio/download.aspx?id=3064>

43. Кастельс М. Россия и сетевое общество / М. Кастельс, Э. Киселева. // Россия в конце XX века: Тез. докл. Междунар. конф. – 1998. – С. 36-48.

44. Кастельс М. Становление общества сетевых структур / Мануель Кастельс // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Мануель Кастельс. – М.: Academia, 1999. – С. 494-505.

45. Корытникова Н. В. Социальные последствия развития Интернет как средства производства сетевых коммуникаций / Н. В. Корытникова // Социологические исследования. – 2007. – № 2. – С. 73-82.

46. Корытникова, Н. В. Интернет как средство производства сетевых коммуникаций в условиях виртуализации общества / Н. В. Корытникова // Социологические исследования. – 2007. – № 2. – С. 85-93.

47. Кузнецова Т. Аксіологічні моделі мас-медійної інформації : Монографія / Т. В. Кузнецова. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2010. – 304 с.

48. Кутуєв П. В. Концепції розвитку та модернізації в соціологічному дискурсі: еволюція дослідницьких програм / Павло Володимирович Кутуєв. – К.: Сталь, 2005. – 500 с.

49. Лайон Д. Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії. Інформація, ідеологія та утопія / Девід Лайон // Сучасна зарубіжна соціальна філософія: Хрестоматія / Девід Лайон. – К.: Либідь, 1996. – С. 362-380.

50. Лащенко А. Н. Теории современного общества [Электронный ресурс] / А. Н. Лащенко // 2006. – Режим доступа: <http://www.old.jourssa.ru/2006/4/2aLashenov.pdf>

51. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна [Электронный ресурс] / Жан-Франсуа Лиотар // АЛЕТЕЙЯ. – 1998. – Режим доступа:
<http://royallib.com/get/doc/liotarganfransua/sostoyaniepostmodern.a.zip>

52. Литвак Н. В. К вопросу о классификации концепций информационного общества [Электронный ресурс] / Н. В. Литвак // Режим доступа:
http://ecsocman.hse.ru/data/2011/02/04/1214886001/Litvak_01.pdf

53. Лобовікова О. О. Інформаційна нерівність як соціологічна проблема : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соц. наук: спец. 22.00.04 / Лобовікова О. О. – Харків, 2007. – 22 с.

54. Луман Н. Реальность масс медиа / Н. Луман. – М.: Праксис, 2005. – 256 с.

55. Маклюэн М. Галактика Гутенберга: сотворение человека печатной культуры [Электронный ресурс] / Маршалл Маклюэн // Режим доступа:
<http://yanko.lib.ru/books/media/mcluhangalaktikagutenberg.pdf>

56. Мальковская И. А. Профиль информационно-коммуникативного общества (обзор зарубежных теорий) / И. А. Мальковская // Социс. – 2007. – №2. – С. 79-82.

57. Мальковская И. А. Социологический профиль информационно-коммуникативного общества (обзор зарубежных теорий) / И. А. Мальковская // Социологические исследования, № 2. – 2007. – С. 76-85.

58. Маркузе Г. Одномерный человек: Исследование идеологии развитого индустриального общества [Электронный ресурс] / Герберт Маркузе // Режим доступа до ресурсу:<http://www.gumer.info/bogoslovBuks/Philos/Markuze/01.php>

59. Мартин Дж. Телематическое общество. Вызов ближайшего будущего / Дж. Мартин // Новая технократическая волна на Западе / Дж. Мартин. – М.: Прогресс, 1986. – С. 371-391.

60. Марьина Л. СМИ в контексте глобальных коммуникаций [Электронный ресурс] / Л. Марьина. – Режим доступа: <https://www.google.com>

61. Маслоу А. Г. Мотивация и личность / А. Г. Маслоу. – СПб.: Евразия, 2001. – 384 с.

62. Мей К. Інформаційне суспільство: скептичний погляд / Кристофер Мей [пер. з англ. М. Войцицької] – К.: «К.І.С.», 2004. – 220 с.

63. Миронов В.В. Коммуникационное пространство как фактор трансформации современной культуры и философии / В. В. Миронов // Вопросы философии. – 2006. – №2. – С. 27-43.

64. Моисеев Н. Н. Избранные труды. В 2-х томах. Т. 2. Междисциплинарные исследования глобальных проблем.

Публицистика и общественные проблемы / Н. Н. Моисеев. – М.: Тайдекс Ко, 2003. – 264 с.

65. Нагорний Б. Г. Глобалізація та глобальна ідентичність / Б. Г. Нагорний // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. – 2012. – № 993, Вип. 29. – С. 9-11.

66. Назарчук А. В. Социальное время и социальное пространство в концепции сетевого общества / А. В. Назарчук // Вопросы философии. – 2012. – №9. – С. 56-66.

67. Нейсбит Д. Мегатренды / Джон Нейсбит. – М.: «Издательство АСТ»: ЗАО НПП «Ермак», 2003. – 380 с.

68. Новые социальные неравенства / под ред. С. Макеева. – К.: Институт социологии НАН Украины, 2006. – 355 с.

69. Пахомов Ю. Н. Пути и перепутья современной цивилизации / Ю. Н. Пахомов, С. Б. Крымский, Ю. В. Павленко. – Киев: Международный деловой центр, 1998. – 432 с.

70. Плешаков В. А. Киберсоциализация человека: от Homo Sapiens'a до Homo Cyberus'a: Монография / В. А. Плешаков. – М.: МПГУ, «Прометей», 2012. – 212 с.

71. Пітерс Д. Д. Слова на вітрі: історія ідеї комунікації / Д. Д. Пітерс. – К: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 304 с.

72. Постиндустриализм. Опыт критического анализа [Электронный ресурс] / [В. И. Якунин, С. С. Сулакшин, В. Э. Багдасарян та ін.] // Режим доступа: <http://fictionbook.ru/static/trials/03/93/58/03935865.a4.pdf>

73. Рамоне И. Геополитика Хаоса / И. Рамоне. – М.: ТЕИС. – 2001. – 128 с.

74. Рашкофф Д. Медиавирус. Как поп-культура тайно воздействует на ваше сознание / Д. Рашкофф. – М.: Ультра. Культура, 2003 – 368 с.

75. Родіонова Л. А. Від індустріалізму до інформаціоналізму: теорії трансформації / Л. А. Родіонова // Інноваційна економіка. – 2013. – № 6. – С. 27-32. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/j-pdf/inek201368.pdf>

76. Сакайя Т. Стоимость, создаваемая знанием или история будущего / Тайичи Сакайя // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология / Тайичи Сакайя. – М.: Academia, 1999. – С. 336-371.

77. Свириденко Д. Б. Трансформація природи людини під впливом віртуальної реальності: аналіз сучасних концепцій / Д. Б. Свириденко // Мультиверсум: філософський альманах. – 2008. – Вип. 67. – С. 129-139.

78. Свириденко Д. Б. Феномен віртуальної реальності як інституціональний чинник інформаційного суспільства / Д. Б. Свириденко // Наукові записки КУТЕП. – 2010. – Вип. 7. – С. 197-208.

79. Сен-Симон А. Избранные сочинения. Том 2 / А. Сен-Симон [Пер. с фр. под ред. Л.С. Цетлина]. – М.: Издательство Академии наук СССР, 1948. – 489 с.

80. Силаева В. Л. Интернет как социальный феномен / В. Л. Силаева // Социс. – 2008. – №11. – С. 101-107.

81. Силаева В. Л. Об использовании понятия «виртуальный» / В. Л. Силаева // Социологические исследования. – 2010. – № 8. – С. 19-25.

82. Степанов В. К. Век сетевого интеллекта: о книге Дона Тапскотта «Электронно-цифровое общество» / В. К. Степанов. // Информационное общество. – 2001. – № 2. – С. 67-70.

83. Стоуньер Т. Информационное богатство: профиль постиндустриальной экономики / Т. Стоуньер // Новая технократическая волна на Западе / М.: Прогрес, 1986. – 678 с.
84. Суханцева В. К. IT: від технології до онтології / В. К. Суханцева, О. Яценко // Вища школа. – 2013. – № 11. – С. 20-27.
85. Тарнас Ричард. История западного мышления («Страсти западного ума») [Электронный ресурс] / Ричард Тарнас; [пер. с англ. Т. А. Азаркович]. – М.: КРОН-ПРЕСС, 1995. – 444 с.
86. Тоффлер Э. Третья волна [Электронный ресурс] / Элвин Тоффлер // АСТ. – 1999. – Режим доступа: <http://royallib.com/get/doc/tofflerelvin/tretyavol>
87. Тоффлер Э. Шок будущего [Электронный ресурс] / Элвин Тоффлер [Пер. с англ] // АСТ. – 2002. – Режим доступа: <http://socioline.ru/sites/defau>
88. Турен А. Возвращение человека действующего. Очерк социологии. / Алэн Турен. – М.: Научный мир, 1998. – 204 с.
89. Устинов С. О. Співвідношення термінів «соціальний захист» та «соціальне забезпечення» в законодавстві України / С. О. Устинов. // Юридична наука і практика. – 2011. – №2. – С. 90-95.
90. Уэбстер Ф. Теории информационного общества / Фрэнк Уэбстер [Пер. с англ. М В. Арапова, Н. В. Малыхиной; Под. ред. Е. Л. Вартановой]. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 400 с.
91. Фельдблюм В. Теория постиндустриального общества: сущность, критика, перспективы. Часть I [Электронный ресурс] / Владислав Фельдблюм // Вестник

CIVITAS. – 2011. – Режим доступа:
<http://vestnikcivitas.ru/pbls/1605>

92. Фридман Дж. Следующие 100 лет. Прогноз событий XXI века / Дж. Фридман. – М.: «Эксмо», 2010. – 336 с.

93. Хабермас Ю. Демократия. Разум. Нравственность / Ю. Хабермас. – М.: Наука, 1989. – 176 с.

94. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие / Ю. Хабермас; пер. с нем. Д. В. Складнева. – СПб.: Наука, 2000. – 380 с.

95. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / С. Хантингтон. – М: ООО «Издательство АСТ», 2003. – 603 с.

96. Хмелько В. Є. Виробничі відносини і суспільне виробництво життя / В. Є. Хмелько. // Вісник Київського університету. Серія філософії. – 1973. – №7. – С. 44-50.

97. Цивілізація: структура і динаміка. Монографія / І. В. Бойченко та ін. За заг. ред. І. В. Бойченка; Ін.-т філософії ім. Г. Сковороди НАН України та ін. – К.: 2003. – 447 с.

98. Чернов А. А. Становление глобального информационного общества: проблемы и перспективы / А. А. Чернов. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2003. – 232 с.

99. Шевчук О. Б. E-Ukraine. Інформаційне суспільство: бути чи не бути? [Електронний ресурс] / О. Б. Шевчук, О. П. Голобуцький // Атлант UMS. – 2001. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.e-ukraine.biz/ukraine1.html>

100. Щербина В.Н. Информационное общество в контексте коммунитарно-либертарной альтернативы: понятийный аспект / В.Н. Щербина //

Социология: теория, методы, маркетинг. – 2004. – №4. – С. 158-171.

101. Щербина В. М. Концепти інформаційного суспільства у теоретичній соціології / Віктор Миколайович Щербина. // Соціальні технології: Актуальні проблеми теорії та практики. – 2010. – №47. – С. 63-74.

102. Щербина В. М. Образи інформаційного суспільства: соціологічний вимір / Віктор Миколайович Щербина. – Київ: Інститут соціальних та культурних зв'язків ім. Святої княгині Ольги, 2005. – 248 с.

103. Щербина В. Н. Сетевые сообщества в ракурсе социологического анализа (опыт рефлексии становления «киберкоммуникативного континуума) / В. Н. Щербина. – Бердянск: Бердянский государственный педагогический институт, 2001. – 252 с.

104. Яковець Ю. Глобальні тенденції соціокультурної динаміки і перспективи взаємодії цивілізації у ХХІ ст. / Ю. Яковець // Економіка України. – 2000. – № 3. – С. 8-17.